

ACC. NR. 2412

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: SKÅNE Upptecknat av: WRIGHTER
Härad: FROSTA Adress: _____
Socken: HÖRBY Berättat av: Srantina Persson
Uppteckningsår: _____ Född år _____ i Ingelstads H-D.

Uppteckningen rör

Se REG.

Sig 2

2

Skriv endast på denna sida!

15 Sig

Fru Persson, syster till fjärdingsman Åberg
i Pärup. Öskallings m. Nästammar från Torgelstads lsd.
Flora diäktadeln och värnaden o. d. Hon de båda sys-
konen i sina respektive hem. Fru Persson är mycket
lyktig att vara inte minst rödskinn. Hon var mycket
beredvillig lämna upplysningar både om sagorna o. d.
och levade bl. a. över ett par gamla fröstattor, som jag
fick fotografen, liksom sömnaden på klubbens m.
Torgelstadsdiäkten: 'Skinnklaska' med ljustycke, klut m. m. Måde
hon varit till sin broder i Pärup. Livet tycks överklätt med
svartligt tegg och kluten var ej riktigt Pensten. (Se f. ö. foto.)

2412

Systematiskt register:LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2

J:a Gudfars tavla med inskrift.	3.
U:j Färgning: Upptecknat efter Fru Perssons mor	4.
Krapprött: "Värentornsbär".- Brandgult på linne: "Orleanna", pottaska.	5.
Violett på ylle: Alun, vetekli, brun bresilja.	6.
Brun färg på linne: granknoppar, björkaska.	7.
Blått på ylle: Salt, urin, indigo.	8.
Rött på linne: alun, sernbark.	9.
Grönt på linne: brun bresilja, spanskgröna,	10.
Brunt på linne/ mandelbrunt: pottaska, olianna,	11.
Leverbrunt på ylle: bresilja,	12.
Blågrå färg på ylle: tysk såpa, brun bresilja, vitriol.	13.
Brun färg: katteko, kromsyra	14.

2412

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

fia
3

"Gudfars tavla"

Gudfars tavla

Tavlan är skänkt åt Bengta Pers Dotter av hennes
gudfar spelemannen Nils Andersson Böstofta.

Inskrift: Ett minne! skänkt åt flickan Bengta Pers Dotter
på sin 5 års födelsedag den 24 september 1860.

Herre! Se din tjenarinna; lär mig så mitt kall bevaka.

Att på gagar, som försvinna. Jag med frid kan se tillbaka.

Mången prövning, sorg och fara slår i tiden till mitt möte
men du kan mitt hopp bevaka. Jag mig tryggar till ditt möte.

2412

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4
U: j
H.

Färgning.

Krapprött: Den vackra mörkröda färg samt Krapp färgade
man i "värentornsbär?", varav benämningen "krapprött".

Färgning

Krapprött.

2412

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

5

Brandgult på ylle:

Brandgult på
ylle.

Man tager till två skålpund garn tolv lod
vit pottaska och fem kannor vatten. Av dessa ingredienser
sätter man en lut, låter den bliva het, lägger åtta lod
vål riven "orleanna" däruti och kokar den upp. Sedan
tages kitteln av elden, färgspadet omröres väl, och gar-
net lägges däri, och bör det så länge ligga kvar, att det
bliver kallt. Därpå kan det sköljas.

2412

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Vackert violett på ylle.

Violett på
ylle

Till två skålpund garn tages alun-åtta lod- och fyra goda nävar vetekli. Detta låter man koka upp i sex kannor vatten, varunder det bör väl omröras. Sedan lägges garnet däri att kokas en halv timma, varpå det åter upptages, göres kallt och avsköljes. Ös sedan åtta kannor kallt vatten i en kittel, vartill ett halvt skålpund brun bresilja lägges och låt det koka en god timma. Sedan det är gjort, så tag kitteln av, slå det klara i en annan kittel, och när färgen något kallnat, så värm honom upp igen och låt garnet ligga däri så länge, tills det blivit svalt, då det sedermera sköljes.

2412 LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

7

Brun färg på linne med granknoppar.

Brun färg

Till 1 mark garn tages 1 skäppa friska gran-
kottar. Dessa kokas i vatten 3 - 4 timmar, varefter spa-

på linne med
granknoppar

det fränsölas. Häruti lägges för två styver alun och kokas
sedan en halv timma. Därpå nedlägges garnet och under stän-
digt omrörande kokas vid pass 1 timma, upptages och hänges
att torka. När det blivit torrt, lägges det i en gryta varv-
tals med god björkaska, varpå slås vatten, och kokar så åter
1 timma, tages sedan av elden, och när det kallnat, upptages,
sköljes och torkas så och är sen färdigt.

2412

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Blått på ylle:

Blått på ylle

Tag först ett ekkärl eller en stenkruka om 8 kannor, däruti intet salt varit och slå däri urin, som bör vara ett $\frac{1}{2}$ år gammal. Stöt indigo helt små och blät den 14 dagar i en skål och sikta den sedan genom en fin sikt i ett ekkärl. Slå honom därpå i en kittel. Låt det bli va så varmt, att handen däri kan hållas och rör flitigt om. När det är nog varmt, skall det slås tillbaka i samma kärl igen, och sedan lägges garnet däri. Vänd det ständigt om och låt så länge stå till dess det blir mörkt nog. Tag det sedan upp och skölj det i urin. Slå sedan urin tillbaka i själva färgen och skölj garnet strax i rent vatten.

2412

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Rätt på linne.

Rött på linne

Till 1 skålpund garn eller lärvt tages 7 lod alun,
som lägges i 2 kannor vatten, som smältes över elden.

Sedan tager man den av, lägger linnet däruti, och låter
det över natten ligga, men torka det andra dagen. Samma dag
då man lägger garnet i alun, så lägger man i 12 lod gemen
sernbakk i 3 kannor vatten och kokar det en timma därefter.

Sedan silar man färgen ifrån spånorna, låter lärftet komma
däruti, arbetar flitigt om och låter det så länge ligga, tills
det är nog rätt. Skulle det ännu icke vara nog mörkt, så lå-
ter man det stå att det bliver kallt, varefter man icke
sköljer utan låter torka det.

2412

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

af
10.

Grön färgpå linne:

Grön färg på
linne.

Vill man hava garnet grönt, så kökar man 4 lod brun bresilja i 5 stop vatten $\frac{1}{2}$ timma, varefter man tager det av och avhåller, lägger däruti 1 lod spanskgröna, rör det väl om och lägger så garnet däri låtandes så länge ligga, tills det är kallt. Sedan tages det upp, sköljes rent och torkas. Skulle det icke vara nog mörkt, så värmer man färgen ännu en gång, lägger linnet däuti och låter det ligga, tills det torkas, då det haver sin tiktighet.

Man kokar brun bresilja tillsammans med vatten, håller av det klara och låter tyget ligga däri, tills det får sin rätta färg.

2412

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Brun färg på linne.

Brunt på linne

Vill man hava lärftet helt mandelbrunt, så gör man en lut av 6 lod pottaska och 2 kannor vatten, varuti man river 4 lod "olianna", men skall det bliva ljust så tager man 3 lod pottaska och 2 lod olienna. Därefter lägges garnet eller lärftet, som först är grått färgat, uti olianafärgen, då man låter det så länge ligga till dess det är nog brunt, men man måste flitigt upparbeta det.

22412

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Leverbrunt på ylle:

Leverbrunt
på ylle.

Tag 3 lod bresilja, lägg den i tre kannor vatten och koka $\frac{1}{2}$ timma. Sedan lyfter man kitteln av elden, håller det klara av, lägger garnet däri och låter det ligga så länge, som man tycker att man vill hava det mörkt därtill.

2412

13

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Blågrå färg på ylle:

Blågrått på
ylle:

Man gör såplödder av tysk såpa och sköljer garnet däri. Sedan gjuter man 4 kannor vatten och kokar 1 lod brun bresilja 1/4 timma i vatten, varefter man tager kitteln av elden, lägger garnet däruti och arbetar det så att det bliver genomblött. Då tager man upp det, lägger 1/4 lod vitriol däri och sedan garnet, vilket må hanteras väl, men sedan tages det upp och torkas.

2412

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Brun färg:

Brun färg.

Till 1 mark garn 8 lod katteko och 3 lod kromsyra.
Det skall ligga först 12 timmar i katteko, 1 timma i krom-
syra, åter 12 timmar i katteko, 1 timma i kromsyran, sedan
skall det tvättas väl.

2412

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Avskrift efter Svantina Perssons (F.Åberg) anteckningar
angående färgning, vilka föreskrifter hon erhållit och
upptecknat efter sin mor .